

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 8133/19
18.3.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Ловорке Стојнов, чланова већа, у парници тужиле М. Х. из ..., тужиле С. Ш. из ..., тужиле К. М. из ... и тужиоца Г. Х. из ..., чији је заједнички пуномоћник Михаило Павловић, адвокат из Београда, ул. Змаја од ноћаја бр. 9/4, против тужене Републике Србије – Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду у ул. Бирчанинова бр. 5, ради накнаде нематеријалне штете, вредност предмета спора 8.000.000,00 динара, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П. 20776/18 од 6.6.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.3.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ жалба тужене Републике Србије – Министарства одбране као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П. 20776/18 од 6.6.2019. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П. 20776/18 од 6.6.2019. године у ставу другом, тако што се **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА** тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија – Министарство одбране да на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица плати тужили М. Х. још 75.000,00 динара, тужилмама С. Ш. и К. М. и тужиоцу Г. Х. још по 50.000,00 динара са затезном каматом на ове износе почев од 6.6.2019. године, као дана доношења првостепене пресуде до коначне исплате, а у преосталом делу става другог изреке за износ до тражених 2.000.000,00 динара за сваког тужиоца (укупно 4.600.000,00 динара), са затезном каматом почев од 6.6.2019. године до исплате, првостепена пресуда се **ПОТВРЂУЈЕ**, а жалба тужилаца **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П. 20776/18 од 6.6.2019. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцима накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка у износу од 310.200,00 динара, са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате.

Образложење

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П. 20776/18 од 6.6.2019.

године ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца, па је обавезана тужена да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати и то:

-супрузи М. Х. износ од 625.000,00 динара,

-деци С. Ш, К. М. и Г. Х. износ од по 850.000,00 динара, а што све укупно износи 3.175.000,00 динара са затезном каматом почев од дана доношења првостепене пресуде, па до коначне исплате, док је ставом другим изреке одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да им тужена на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица преко досуђеног укупног износа од 3.175.000,00 динара, а до траженог износа од 8.000.000,00 динара, исплати износ од 4.825.000,00 динара са затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде, па до коначне исплате, као неоснован. У ставу трећем изреке садржано је решење о трошковима поступка којим је обавезана тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 295.975,00 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавиле парничне странке и то тужиоци побијајући је у ставу другом и трећем изреке због погрешне примене материјалног права, а тужена побијајући је у ставу првом и ставу трећем изреке из свих законских разлога. Обе странке су тражиле трошкове жалбеног поступка.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 386 ЗПП-а, Апелациони суд је утврдио да је жалба тужене неоснована, а да је жалба тужилаца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Пресудом Окружног суда у Београду Кв. 4/2006 од 12.3.2009. године, која је постала правноснажна дана 24.11.2017. године оптужени Мирољуб Вујовић, Станко Вујановић, Предраг Милојевић, Горан Мугоша, Мирослав Ђанковић, Саша Радак, Иван Атанасијевић и Нада Калаба оглашени су кривим што су извршили кривично дело ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 а у вези члана 22 ОКЗ СРЈ. Из описа дела у изреци произлази да су окривљени од поподневних часова 20.11.1991. године до раних јутарњих часова 21.11.1991. године на пољопривредном добру Очара у Вуковару у тадашњој Републици Хрватској, као припадници ТО Вуковар и добровољачке јединице “Лева суподерица”, које су биле у саставу тадашње ЈНА, кршили правила међународног права за време оружаног сукоба и према ратним заробљеницима, припадницима хрватских оружаних снага, милиције, добровољачких јединица и лица која прате те оружане снаге иако непосредно не улазе у њихов састав, поступили противно члану 3 став 1 тачка А и тачка Ц и члану 4 А став 1, 2, 3 и 4 Треће женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године и допунског протокола исте конвенције из 1949. године о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 08.06.1987. године. Припадници ових снага су претходно заробљени од стране припадника тадашње ЈНА у болници, а затим предати ТО Вуковара, окривљени су убијали заробљенике, телесно их повређивали и нечовечно поступали на начин којим се вређа људско достојанство тако што су формирали шпалир кроз који су ратни заробљеници морали да протрче приликом уласка у хангар, а окривљени су их заједно тукли дрвеним палицама, шипкама, кундацима, штакама, рукама и ногама по разним деловима тела наносећи им телесне повреде. После тога су их у хангару у групама од по 30 до 40 лица укрцали у приколицу трактора, одредили лица која ће вршити ликвидацију, те су ратни заробљеници у пет до шест наврата

одвожени према Грабору, на око 1км од Овчаре, где је вршено њихово стрељање формирањем стрељачких стројева, а стрељана лица која су давала знаке живота убијена су пуцањем у главу. Лишили живота најмање 200 лица од којих је 193 идентификовано, међу којима је под редним бројем 60 лице С. Х, рођен ...1955. године.

С. Х. је супруг тужиље М. Х, рођене ...1958. године у Ловасу, а отац тужиље С. Х, рођене ...1979. године у Вуковару, тужиље К. М. Рођене ...1985. године у Вуковару и тужиоца Г. Х, рођеног ...1991. године у Вуковару.

У време када је убијен С. Х, тужиоци су се налазили у Међумурју код његових родитеља, јер су морали да напусте Вуковар. С. је остао у Вуковару где је био рањен 1.11.1991. године и хоспитализован у болници у Вуковару. Од тада тужиоци нису знали шта се са њим догодило, одлазили су на све размене и тражили су га преко Црвеног крста и преко свих организација, али десет година нису ништа сазнали. Касније су сазнали да је сада пок. С. Х. рањен и заробљен у болници у Вуковару дана 21.11.1991. године, да је аутобусом одвежен на Овчару где је и убијен од стране територијалне одбране под вођством ЈНА. Тужиоцима је било веома тешко што се десет година сада покојни С. Х. водио као нестало лице. Када је почело откопавање посмртних остатака извршена је ДНК анализа и на тај начин је утврђено да су есхумирани посмртни остаци сада покојног С. Х. и тужиоци су га сахранили. Супруга М. је имала 31 годину, ћерка С. 12 година, ћерка М. 6 година и син Г. 6 шесечи у време када је убијен С. Х.

Правилно је првостепени суд оценио да је неоснован истакнути приговор недостатка активне легитимације обзиром да су тужиоци доставили доказе изводе из матичне књиге венчаних и рођених, да је тужиља М. Х. супруга убијеног С. Х, као и да су С. Х, К. М. и Г. Х. деца убијеног С. Х.

Такође је правилно првостепени суд оценио да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације тужене имајући у виду пресуду Окружног суда у Београду Кв. 4/2006 из које произлази да је смрт пок. Стјепана наступила као последица противправних радњи лица која су била на војној служби код правног претходника тужене. По Закону о оружаним снагама ("Службени лист СФРЈ" 7/85...26/90), који је важио у време штетног догађаја службом у оружаним снагама СФРЈ сматра вршење војних и других дужности у ЈНА и у територијалној одбрани, док је одредбом члана 218 истог закона прописано да је за штету коју војно лице у вези са вршењем војне службе учини трећем лицу одговара федерација, ако је штету учинило војно лице у ЈНА, а република, аутономна покрајина, општина или друга друштвенополитичка заједница, која је организовала вежбе или другу обуку припадника територијалне одбране – ако је штету учинило војно лице – припадник територијалне одбране. Војна служба у ратним условима је опасна делатност. Како је штета последица радњи припадника ТО у саставу тадашње ЈНА, то тужена одговара као правни следбеник организатора војне службе у смислу одредбе члана 173 и члана 174 Закона о облигационим односима, а што се жалбом тужене неосновано оспорава.

Обзиром да је штета коју су претрпели тужиоци проистекла из учињеног кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 ОКЗ СРЈ за која је одредбом члана 100 истог закона прописано да кривично гоњење извршење казне не застарева то ни потраживање овако настале штете није застарело у смислу одредбе члана 377 став 1 Закона о облигационим односима како то правилно закључује и првостепени суд.

Жалба тужене је неоснована и у погледу досуђеног износа накнаде нематеријалне штете.

Међутим, основано се жалбом тужилаца указује да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права у погледу одмеравања правичне новчане накнаде за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица, пошто је првостепени суд ниско одредио износе правичне накнаде.

По оцени другостепеног суда накнада је одмерена у ниском износу.

Имајући у виду да је тужилца М. Х. након смрти свога супруга остала сама са троје деце, узраст тужилаца С, К. и Г, околности под којима је сада пок. С. Х. изгубио живот, трајање неизвесности у вези његове судбине, Апелациони суд налази да правична новчана накнада за душевни бол због смрти блиског лица за супругу М. износи 700.000,00 динара, а за децу по 900.000,00 динара, тужилцу С. Ш, К. М. и тужиоца Г. Х, те је обавезао тужену да тужилци М. Х. исплати још 75.000,00 динара а тужилци С. Ш, тужилци К. М. и тужиоцу Г. Х. још по 50.000,00 динара са затезном каматом на сваки досуђени износ од дана пресуђења до исплате у смислу одредбе члана 277 Закона о облигационим односима. Душевна патња тужилаца због смрти супруга и оца су доживотна и и не могу бити отклоњена, али новчаном накнадом обезбеђује могућност да тужиоци приуште себи одређене ствари или задовољства којима ће поправити своје емотивно и психичко стање. Имајући у виду околност да накнада нематеријалне штете нема казни карактер и да зависи од економског стања друштва у коме се одмерава, то досуђивање већих износа накнаде не би било у складу са сврхом која се остварује новчаним обештећењем и представља неосновано тражење. Поред тога, извесну сатисфакцију представља и кривична пресуда Окружног суда у Београду којом су извршиоци кривичног дела против ратних заробљеника, а тиме и супруга и оца тужилаца оглашени кривим. Стога, по оцени Апелационог суда, досуђени износи овом пресудом представљају правичну новчану накнаду претрпљене нематеријалне штете у смислу одредбе члана 201 Закона о облигационим односима у вези члана 200 истог закона, па је преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу делимичним усвајањем тужбеног захтева.

Поред тога, указивањем тужилаца у жалби на одлуке Европског суда за људска права донетим против Србије у којима тај суд констатује да су домаћи судови досуђивали непримерено ниске накнаде штете, пре свега на одлуку у предмету Савић и други против Србије, чиме побијају правилност досуђене накнаде штете без утицаја на другачију оцену другостепеног суда. Одлуке на које се позивају тужиоци односе се на повреду права подносиоца представке на суђење у разумном року као дела права на правично суђење у којим предметима се утврђују различити елементи и цене различите околности код утврђивања правичне накнаде од правичне накнаде за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица.

Из наведених разлога применом одредбе члана 390 и 394 тачка 4 ЗПП-а одлучено је као у ставу првом и ставу другом изреке ове пресуде.

Пошто је преиначена одлука против које је изјављен правни лек, Апелациони суд је одлучивао о трошковима целог поступка применом одредбе члана 165 став 2 ЗПП-а. Тужиоцима су према постигнутом успеху у спору, који се, према природи спора мери износом усвојеног дела захтева, признати трошкови које су имали ради ангажовања адвоката за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 11.250,00 динара, што укупно износи 22.500,00 динара и на име заступања на два одржана рочишта у износу од по 12.750,00 динара, што укупно износи 25.500,00 динара и на име састава жалбе (према вредности са којом су успели у поступку по жалби) у износу од 12.000,00 динара, а што укупно по АТ износи 60.000,00 динара, а што са

увећањем од 150% за заступање четворо тужилаца укупно износи 150.000,00 динара, као и на име сразмерног дела таксе према вредности усвојеног захтева на тужбу и пресуду по 65.800,00 динара и сразмерни део таксе на жалбу и другостепену пресуду (према вредности са којом су успели по жалби) износу од по 14.300,00 динара, што све износи 310.650,00 динара, са каматом од извршности пресуде до исплате.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић